Бивши амбасадор Велике Британије у Србији сер Ајвор Робертс сведочио је на суђењу Јовици Станишићу и Франку Симатовићу пред међународним судом у Хагу.

Сер Ајвор Робертс потврдио је у уторак пред међународним судом у Хагу да је некадашњи шеф Службе државне безбедности (СДБ) Србије Јовица Станишић био "тајни агент Централне обавештајне агенције (ЦИА)" Сједињених Америчких Држава.

На суђењу Станишићу и оперативцу СДБ Србије Франку Симатовићу-Френкију, оптуженим за злочине над несрбима у Хрватској и БиХ, амбасадор Робертс је, као сведок Станишићеве одбране, сугерисао да је поуздана информација да је Станишић био "тајни агент ЦИА", коју је објавио 2016. у својој књизи "Разговори с Милошевићем".

На питање тужиоца Дагласа Стрингера о пореклу и заснованости те информације, Робертс је одговорио да му британска влада "није дозволила да говори о тим стварима" и да је "недавно" упозорен да мора поштовати закон о службеној тајни.

Подсећајући да је званични Лондон одобрио садржај амбасадорове књиге пре него што је она објављена, тужилац Стрингер је питао да ли је та "информација поуздана", на шта је сведок узвратио: "Ви просудите".

"Хоћете ли да кажете да се не смемо ослонити на ту информацију?", инсистирао је тужилац. "Ја бих се, сасвим сигурно, ослонио на све што пише у књизи", одговорио је Робертс, који је у Београду службовао од 1994. до 1997.

Упитан "шта је британска влада знала о Станишићу", сведок је казао да "не жели да улази у то", будући да је услов за његово сведочење био да не буде питан о "прикупљању обавештајних података".

Станишић био "застрашујући шеф тајне полиције"

Робертс је, међутим, рекао да је Станишић био "застрашујући шеф тајне полиције" тадашњег председника Србије Слободана Милошевића. "Станишић је знао где су тела закопана", рекао је Робертс, не прецизирајући да ли користи стилску фигуру за тајну у енглеском језику или мисли дословно.

Нагласио је да је Станишић "уколико би био приморан, могао открити по Милошевића изузетно неугодне ствари", али је одбио да детаљније образложи, позивајући се на инструкције Форин офиса.

Као доказ за Станишићеву моћ и блискост с Милошевићем, Робертс је испричао шта му је председник Србије рекао 1995. током кризе коју су изазвали босански Срби узимањем припадника Унпрофор за таоце. "Милошевић ми је рекао: 'Станишић (кога је послао у Републику Српску) ће рећи Радовану Караџићу да ћу га убити, ако не ослободи таоце. Караџић зна да то могу да урадим'", посведочио је британски дипломата, додајући да је Станишић имао моћ да ту поруку пренесе.

Милошевић покушавао да уклони Караџића

Од краја 1993, када је вођство Републике Српске, упркос инсистирању Србије, одбило да прихвати Венс-Овенов мировни план, Милошевић је, по Робертсу, сматрао Караџића "својим Франкенштајном" који се отргао контроли. "На овај или онај начин, Милошевић је од 1994. зато покушавао да уклони Караџића".

На питање тужиоца да ли је Станишић помогао Милошевићу да створи српске "државице у Хрватској и БиХ", сведок је рекао да "претпоставља" да је тако.

"Аркан радио за српску тајну полицију"

Робертс је рекао да је од "обавештајних извора" добио информацију да је Жељко Ражнатовић-Аркан "радио за српску тајну полицију".

По оптужници, Арканова паравојска је, као јединица СДБ Србије, починила многе злочине у Хрватској и БиХ.

Амбасадор је као "вероватно тачну" прихватио сугестију тужиоца Стрингера да је Милошевић 1991-92 "прихватио етничко чишћење" које су починиле српске снаге у Хрватској и БиХ.

По Робертсовом тумачењу, Милошевић то није чинио из "националистичких" побуда, већ је српски национализам користио "цинично", као средство за учвршћивање своје моћи над Србима, не само у Србији, него и ван ње.

За ратне злочине, Милошевић је редовно окривљавао "мали број паравојски", али није одговарао на Робертсово питање "ко их је опремио, обучио и послао на ратиште".

"Милошевић и втрогасац и пироман"

"Милошевић је сигуно био укључен у омогућавање свега тога", казао је сведок, уз опаску да су Арканове активности 1994. почеле да изазивају "озбиљну Милошевићеву забринутост".

Робертс је потврдио да се Милошевић до 1993. у Хрватској и БиХ понашао као "пироман", распирујући ватру сукоба, а потом као "ватрогасац" који је подржавао међународне напоре за окончање рата.

Британски дипломата је Милошевића назвао "главним инжињером распада Југославије", који је изазвао пламене национализма у Словенији, Хрватској и БиХ, као и стварање Ослободилачке војске Косова.

Робертс ће сведочење наставити сутра.

(Б92)